

Agnes Gonca Boyacıyan'ı Nasıl Bilirsiniz

– Sami Biber · 27 Nisan 2017

Yukarıdaki isim aslında tüm dünya tarafından tanınır bilinir.

Adından da anlaşılacağı üzere bir Ermeni kızı olan Agnes Gonca Boyacıyan'ın babası Cole Ermenistan'dan küçük yaşlarda göç etmiş ve Osmanlı Topraklarından olan Üsküp'e kadar gelmiş, ilerleyen yaşlarında burada Drane adında bir Arnavut kadınla evlenmişti. Bu evliliğinden doğan iki kız çocuğundan büyüğüne Aga, küçüğüne Agnes Gonca adı verilmişti.

1910 Yılında Prizren'de dünyaya gelen Agnes Gonca Boyacıyan, yedi yaşındayken babasını kaybetti. Koyu bir Katolik olan annesi terzilik yaparak aileyi ayakta tutmaya çalışırken bir taraftan da kızlarına dini hikayeler anlatıyordu. İşte bu hikayelerden çok etkilenen Agnes Gonca daha 12 yaşındayken rahibe olmaya karar verdi. On sekiz yaşına geldiğinde ise Tanrı tarafından Katolik bir misyoner rahibe olarak görevlendirildiğine ilişkin ilahi bir mesaj aldığını söyleyerek, annesini bir daha görmemek üzere evden ayrıldı. Loreto Rahibeleri' isimli bir misyoner grubuna katılmıştı.

İlk etapta İngilizce öğrenmek için İrlanda'ya gitti. Loreto Rahibeleri, Hindistan'daki misyonerlik faaliyetleri kapsamında, çocuklara İngilizce dersler veriyorlardı. Agnes de Hindistan'a geldi ve Himalayalar'ın yakınındaki Darjeeling'de 'çıraklık' eğitimine başladı. Rahibe olarak ilk yeminini ettikten sonra, ünlü bir misyoner ve azize ilan edilmiş bir rahibe olan Therese de Lisieux'ten esinlenerek adını Teresa olarak değiştirdi.

1944'e gelindiğinde coğrafya ve temel Hıristiyanlık bilgisi dersleri verdiği Kalküta'daki St. Mary's Lisesi'ne müdür olarak atanmıştı. Her ne kadar okulda çocuklara eğitim vermek çok hoşuna gitse de Kalküta'daki fakirlik Rahibeyi rahatsız ediyordu. Bir süre sonra şehirde kırtlık baş göstermiş, Ağustos 1945'te Hindu, Müslüman çatışmalarının başlamasıyla birlikte şehir umutsuzluğun ve korkunun ellerine teslim olmuştu. Bu süreçte sağlıksız yaşam şartları sebebiyle vereme yakalandı.

Tedavisi için trenle Darjeeling'e giderken, kendi ifadesine göre ikinci ilahi mesajı alacaktı. Bunu daha sonra 'Hemşire Okulunu bırakmalı ve yoksullarla birlikte çalışmalı, onların arasında yaşamalıydım. Bu bir emirdi. Nereye ait olduğumu biliyordum; ama oraya nasıl varacağı' mı bilmiyordum.'" Şeklinde açıklayacaktı.

Vatikan 1948'de Rahibeye, aldığı mesaj gereği, Kalküta Başrahipliği'nin denetiminde, fakirlere yönelik misyonerlik çalışmaları yapması için izin verdi. O da artık simsiyah rahibe kıyafetlerini terketti ve üzerinde mavi şeritleri olan, bundan sonra üzerinden hiç çıkarmayacağı o meşhur beyaz pamuklu elbisesini giydi. Bununla da kalmadı Hindistan vatandaşlığına geçti. Ardından bir hastanede aldığı

tıbbi eğitimle, kendisini Motijhil'in gecekondulu mahallesinin cehennemine atan bir kadın olarak buluverdi.

İlk iş teçhizatları; çocukları, yara içindeki yaşlıları ve acı çeken kadınları yıkamak için su ve sabun oldu; ama bunun yanında, onlar için yemek ve ilaç bulmak üzere sokak sokak dolaşarak açtığı elleri de bunun bir aracıydı. Birkaç gün sonra Teresa, bir otelin altında derme çatma düzenlediği bir okul açtı, harfleri ve rakamları bir dal ile yere yazıyordu. Fakat en çetin sınanma, sokaklar oldu.

Kaldırımdan ilk kaldırdığı dışlanmış insan, hasta ve bir köşede ölüme bırakılmış bir kadındı. Onu bir hastaneye nasıl aldığını şöyle anlatır daha sonra: "Yerde yatıyordu, neredeyse her yerinde fare ve karınca ısırıkları vardı; bedeninin kokusu öylesini ağırdı ki, neredeyse kusmak üzereydim. Onu bir sedyenin üzerinde hastaneye götürdüm: Onu kabul etmek istemiyorlardı, ama o hastaneye yatana kadar ayrılmayı reddettiğim için onu aldılar."

Genç rahibenin bu canla başla çalışması belediye tarafından desteklendi sadece 5 Rupî tutarında bir bütçe ile..Evet sadece beş rupî. Ancak beş rupî ile tek başına başlayan bu uğraş 1950 yılına gelindiğinde yardım sandık ve kutuları ile 5.000.000.000 rupîye ulaştığı gibi rahibenin etrafında aynen kendisi gibi giyinen, kendisi gibi hayatlarını itilmiş insanlara adayan on iki gönüllü kıza daha ulaşmış; Anes Gonca Boyacıyan artık resmen Rahibe Teraza olmuş ve Rahibe Tereza efsanesi şekillenmeye başlamıştı.

O yıllarda Rahibe Ana Teresa, hastanelerin kabul etmediği ve çare bulunamayan hastalıklar yüzünden ölmek üzere olanların kendi inançlarının geleneklerine göre haysiyetle son zamanlarını geçirebilecekleri, Kalighat Evi'ni (ya da Nirmal Hriday, yani "Temiz Kalpliler Evi"ni) inşa ettirdi. Şeytan evi denilen ve eskiden hacılık mekanı olarak kullanılan, Hint tanrıçası kara ve acımasız Kali'nin pansiyonunun, Belediye tarafından hibe edilmesiyle Rahibeler, duvarları kandan ve pislikten temizleyerek beyaza boyattılar.

Zamanla, terk edilmiş çocukların yerleştirildiği bir yapı ve Shanti Nagar adıyla (anlamı "Esenlik Kenti") büyük bir cüzamlı bakımevi kuruldu. Yeri hibe eden hükümet oldu, ilk masraflarının karşılanması da dolaylı olarak olağanüstü bir sponsor tarafından, Papa VI. Paul tarafından ödendi. Nitekim kendisi, Bombay'a ziyareti esnasında Rahibe Teresa'nın eserleri karşısında beğeniyle hayran kalmış ve oradan ayrılışında, onun ziyaretlerinde kullanılmak üzere tahsis edilmiş bir cabriolet marka lüks aracı Teresa'ya armağan etmişti. Tutumlu rahibenin yorumu şöyle oldu: "Kim bilir ne kadar benzin tüketiyor!" ve göz açıp kapayıncaya kadar, araç açık artırmaya götürüldü; elde edilen gelir ise yeni tedavi kurumu için yatırıldı.

Rahibe Teresa'nın ünü yine de henüz başlangıç evresindeydi ve diğer yandan o yıllarda rahibelerin faaliyetleri Kalküta'nın alt bölgeleri ile sınırlı kalmıştı. Fakat kısa sürede, bu rahibe, sürpriz bir şekilde güçlü bir aracı müttefike güvenebileceğini anladı: "Allah için güzel bir şeyler" adıyla, Malcom

Muggeridge adlı bir İngiliz gazetecinin, 1969'da müjdecî faaliyetler üzerine hazırlamış olduğu belgesel... Bu belgesel Rahibe Teresa'nın Hindistan dışında da tanınmasına ve desteklenmesine çok yardımcı oldu.

Başlangıçtaki 12 Hayırsever Rahibeler'in sayısı artık binlerle ifade ediliyordu. Faaliyet daha sonra, kimsesizler yurdu, Aids hastalarına tedavi veren, evsizler, sığınmacılar ve sel kurbanları için yapıların inşa edildiği dört kıtaya yayıldı.

İmkanların çoğalmasının en güçlü nedenlerinden biri hiç kuşkusuz ünü olmuştu: Hayırseverlik faaliyetinde yıldız vazife, Rahibe Teresa'nın yeryüzünün önde gelenleri ile el sıkışması, fahri unvanların verilmesi, yağmur yağarcasına takdirler ve de amaca yönelik destek ve bağışlar idi. II. Jean Paul ona hayranlıkla bakıyordu, Reagan Beyaz Saray'da onu ödüllendirmişti, "Üzgün Prenses" Lady Diana gönüllü olarak onun yanında çalışmaya gitmişti. Hatta rüyasında, Aziz Petrus ile münakaşaya girdiğini, ona "Cennet'i sokak insanlarıyla dolduracağı tehdidini" yönelttiğini gülerek anlatıyordu.

Bu ziyaretler yalnızca önemli insanlarla karşılaşmalarla sınırlı değildi: Öyle ki 1982'de Lübran'da Beyrut'un ele geçirilmesi esnasında ortaya çıkan durum, İsraili ve Filistinlilerin ateşkes yapmasına zorlamıştı ki, ön cephede yer alan bir hastanenin küçük hastalarının hayatı bu şekilde kurtulmuştu. Yine, Chernobyl Nükleer Santrali'nin (SSCB) infilak etmesinden sonraki yardımlar, Etiyopya'da açlık çekenler için ve Ermenistan'da depremzedeler için faaliyetler süregelmişti. O zamanlarda Amerika Birleşik Devletleri'nin First Lady'si Hillary Clinton, Rahibe Teresa'yı Beyaz Saray'a kabul etmişti.

1979'da uluslararası alanda ününü taçlandırarak olan efsanevi armağan Nobel ödülü oldu: Kuyruklu takımlar ve gala kıyafetleri arasında, kendisi her zamanki gibi sandalet ve pamuktan sarı(Hitli kadınların geleneksel giysisi) elbisesi ile görünerek,Oslo'nun dondurucu havasına meydan okuyordu. Ancak göz alıcıydı: Nitekim ödüle ek olarak verilen bir milyon dolarlık çek ve duyduğu zaman hemen iptal ettirdiği onun şerefine hazırlanan 7 bin dolarlık ziyafet sofrasının geliri de eklenince bu meblağ fakirler için büyük bir şeydi.

Rahibe Teresa 1997 Yılında hayata gözlerini yumdu. Papa, onun ölümünden iki yıl sonra tüm teamülleri çiğneyerek onu azize ilan etme girişimini başlattı. Oysa Vatikan kurallarına göre ölümünden beş yıl sonra böyle bir süreç başlatılabiliyordu. Öte taraftan rahibenin azize ilan edilmesi için iman şehidi olması ya da mucize göstermiş olması gerekiyordu. Oysa iman şehidi değildi. Peki mucize?

Mucize de Hindistan'dan geldi.

Monica Bestra adında bir kadın klinik yönden tedavisi mümkün olmayan bir hastalığa yakalanmış

ve bu hastalık sebebiyle komada bile kalmıştı. Ancak 1998 de Monica, kaldığı pahalı bir hastaneden çıkarak, karşılıksız bakan Hayırsever Müjdecı Rahıbeleri'nin bir evine tedavi için yerleşmişti. Burada bir gün, Rahibe Teresa'nın bir resmini bedenine sürterek dua etmişti. Ertesi gün acıları dinmişti. İşte bu olay Rahibe Teresa'nın mucizesi olarak kabul edildi. İkinci bir mucizesi olarak da beyinde tümör olan bir Brezilyalı doktoru iyileştirdiği söyleniyordu.

Ancak Rahibe Teresa'nın azize ilan edilmesi yine de öyle kolay olmadı çünkü bu azizeliğin önünde önemli bir engel vardı: Ölümünden çok önce yazdığı notlar... Bu notlarda Rahibe Teresa Tanrının varlığını sorguluyordu.O, Rahip Michael Van Der Peet adlı dostuna yazdığı bir mektupta " "Cehennemde yaşıyor gibiyim. Tanrının ve cennetin varlığından şüphe eder oldum. Herkese kalbim Tanrı'nın aşkıyla dolu gibi davranıyorum. Ama yanımda olsan ikiyüzlülüğümü görürdün" diyordu ki bu sözleri onun ateist olduğu şeklinde yorumlara sebep oluyordu.

Öte taraftan Rahibe Teresa ve faaliyetleri aleyhine de çok şeyler söyleniyordu.

Fakirlikle mücadele etmek yerine fakirliği kutsadığı iddia ediliyordu. Acı çekmeyle ilgili düşünceleri de eleştiri konusu yapıldı. Teresa, acı çekmenin insanları Hz. İsa'ya yakınlaştıracığını düşünüyordu. Zaten sık sık görüştükleri Prenses Diana'ya da Başkalarını iyileştirmek istiyorsan, kendin acı çekmelisin demişti.

Aynı zamanda ölümün eşiğindeki için açtığı sığınma evindeki tıbbi uygulamalar da The Lancet ve British Medical Journal gibi ünlü tıp dergileri tarafından eleştirildi. Dergiler, bu sığınma evinde enjektörlerin birkaç defa kullanıldığını, yaşam şartlarının kötü olduğunu, hastaların soğuk banyolarda yıkandığını ve tedavide anti materyalist bir yöntem uygulandığını yazıyordu.

Bunların yanında vakıf, fakirler için bağışlanan paraları başka projelerde andığı iddiasıyla da suçlanıyordu. Bir başka eleştiri konusu da Teresa'nın kazandığı uluslararası itibar sonucu kaçınılmaz olarak ilerle kurduğu ilişkilerdi. Bazı sol görüşlü kuruluşlar Teresa'yı, İngiltere Başbakanı Margaret Thatcher ve ABD Başkanı Ronald Raegan gibi 'sağ görüşlü' politikacılara verdiği destekten dolayı eleştirdi.

Ayrıca Rahibe Teresa, 1983'te Roma'da, Papa II. John Paul'ü ziyareti sırasında bir kalp krizi geçirmişti. 1989'da bunu ikinci kriz izleyecek, kendisine bir kalp pili takılacak, ama o durmayacaktı; yardım bekleyen milyonlar vardı. İlginçtir, Kalküta Başpiskoposu Henry Sebastian D'Souza, Rahibe Teresa kalp rahatsızlığından dolayı hastaneye yattığında, kendisinden aldığı izinle rahiplerden birini Teresa'ya şeytan çıkarma ayini yapmakla görevlendirmişti. D'souza, Teresa'nın kalbinin şeytan tarafından ele geçirilmiş olabileceğini düşünüyordu. Tüm bunlar da onun azizeliğinin önündeki engellerdi.

Lehine söylenebilecek çok fazla şey olduğu gibi aleyhine söylenen pek çok şey de olmasına

rağmen Rahibe Teresa hem kendisinden beklenen mucizeleri göstermiş olduğu için(!) hem de Tanrının varlığını sorgulaması " Kilise bunu biliyordu. Hatta rahibeye ruhsal rehberlik eden Peder Albert Huart'a göre, yaşadığı kriz "Azizlik yolunda çok ilerlemiş ruhların sık sık tecrübe ettiği yalnızlık dönemleri ve huzursuzluklar" dır denilerek azizeliğinde bir mahsur görülmedi ve 4 Eylül 2016 Tarihinde Papa I. Franciscus tarafından - ölümünden on dokuz yıl sonra -resmen azize ilan edildi.